

Program med mål och riktlinjer för privata utförare

Dokumentnamn Program med mål och riktlinjer för privata utförare	Antagen 2019-05-27	Beslutsinstans Kommunfullmäktige
Dokumenttyp Program	Diarienummer KF 2019/52	Ersätter Gäller från och med 2019-05-27

Program med mål och riktlinjer för privata utförare

1 Bakgrund

1.1 Kommunallagens krav på program

Kommuner får enligt kommunallagens 10 kap. 1 § lämna över verksamhet till privata utförare. Gentemot kommuninvånarna är kommunen fortsatt ansvarig, på samma sätt som för verksamhet som bedrivs i egen regi. Om det i lag eller annan författning anges att verksamhet ska bedrivas av en kommunal nämnd får den inte överlämnas. Om verksamheten innefattar myndighetsutövning, får den lämnas över endast om det finns stöd för det i lag.

1.2 Syfte

Enligt KL 5 kap. 3 § ska kommunfullmäktige varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Syftet med kommunallagens bestämmelse är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare samt öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet.

Målet är att:

- Förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare,
- Öka allmänhetens insyn,
- Stimulera till ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas.

1.3 Omfattning

Programmet gäller för en mandatperiod för all den verksamhet som kommunen upphandlar av privata utförare, vilket innebär att alla verksamhetsområden kan bli berörda. Det kan handla om hela eller delar av verksamheter.

Eftersom programmet gäller upphandlad verksamhet kan krav på uppföljning och insyn endast påverka avtal i upphandlingar som ligger framåt i tiden. Programmet får inte genomslag på gällande avtalsrelationer eftersom villkoren redan är reglerade.

Programmet omfattar inte fristående förskolor och skolor, då sådan verksamhet inte upphandlas utan regleras genom tillståndsgivning.

Dokumentnamn Program med mål och riktlinjer för privata utförare	Antagen 2019-05-27	Beslutsinstans Kommunfullmäktige
Dokumenttyp Program	Diarienummer KF 2019/52	Ersätter Gäller från och med 2019-05-27

1.4 Definition av privat utförare

Med privat utförare enligt kommunallagen 10 kap. 7 § avses en juridisk person, eller en enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. En privat utförare är en helt privat aktör utan kommunalt ägande. Det kan exempelvis vara företagsformer som aktieföretag, stiftelser, ekonomiska eller ideella föreningar eller enskilda firmor. Däremot avses inte hel- eller delägda kommunala bolag eller kommunala stiftelser.

2 Mål för verksamheter som utförs av privata utförare

Kommunfullmäktige fastställer årligen en strategisk plan som bland annat innehåller en långsiktig inriktning och strategiska mål för nästkommande år. Kommunfullmäktiges mål gäller för kommunens samtliga verksamheter, även de som utförs av privata utförare på uppdrag av kommunen.

Vid upphandling av kommunala angelägenheter ska kommunfullmäktiges strategiska mål, som bedöms tillämpliga för upphandlingen, framgå av upphandlingsunderlaget och i avtal som tecknas med den privata utföraren.

3 Uppföljning och kontroll

Det är fullmäktige som har det övergripande ansvaret för uppföljning och insyn. Ansvaret gäller för verksamheter som drivs såväl i egen regi eller upphandlas enligt lagen om offentlig upphandling (LOU), lagen om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) eller lagen om valfrihetssystem (LOV). Nämnderna¹ är ansvariga inför fullmäktige för att verksamheterna drivs enligt lagar, föreskrifter och kommunala mål och riktlinjer samt följs upp via intern kontroll. När det gäller tjänster enligt socialtjänstlagen (SOL), samt hälso- och sjukvårdslag (HSL) gäller även Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9). Nämnderna och styrelsen ansvarar för att se till att regelverket och målen fastställs i förfrågningsunderlag samt kontrakt och att system och rutiner skapas för uppföljning och kontroll.

¹ Kommunstyrelsens nämndsuppdrag

Dokumentnamn Program med mål och riktlinjer för privata utförare	Antagen 2019-05-27	Beslutsinstans Kommunfullmäktige
Dokumenttyp Program	Diarienummer KF 2019/52	Ersätter Gäller från och med 2019-05-27

Uppföljningen och kontrollen av privata utförare ska inrymmas i den av fullmäktige antagna styrmodellen och följa strukturen i det så kallade årshjulet.

3.1 Kommunstyrelsens uppföljningsansvar

Kommunstyrelsen ansvarar för att säkerställa att all kommunal verksamhet bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt. När skötseln av en kommunal angelägenhet har lämnats över till en privat utförare genom avtal ska kommunen kontrollera och följa upp verksamheten.

Kommunens uppföljning av privata utförare ska syfta till att:

- Kontrollera att verksamheten bedrivs och utvecklas i linje med fastställda mål, avtal och upphandlingsunderlag.
- Kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med regler och lagstiftning.
- Möjliggöra allmänhetens insyn.
- Följa upp brukarnas upplevelser av den verksamhet som bedrivs och kontrollera att enskild som får någon insats från kommunen får rätt stöd i överensstämmelse med eventuella beslut.
- Uppföljning av ekonomisk status för att identifiera utförare som riskerar att vara på ekonomiskt obestånd. Detta ger kommunstyrelsen en möjlighet att ha beredskap för att hantera eventuella förändringar i verksamheten.

Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning och kontroll inom sina områden ansvarsområden och svarar för att kontrollen och uppföljningen regleras i de avtal och uppdragsbeskrivningar som tecknas med privata utförare. Avtalen ska innehålla krav på att utföraren ska medverka vid uppföljning av verksamheten genom att exempelvis lämna statistik och verksamhetsmått till kommunen, lämna statistikuppgifter till nationella register, lämna uppgifter från verksamhetens klagomålshantering eller delta i brukarenkäter som kommunen bestämmer. Avtalen ska även reglera allmänhetens insyn i verksamheten.

4 Riktlinjer för kommunstyrelsens uppföljning

Kommunstyrelsen ska, utifrån detta program, årligen utarbeta en uppföljningsplan för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp.

Planen ska förutom tidsplan innehålla:

Dokumentnamn Program med mål och riktlinjer för privata utförare	Antagen 2019-05-27	Beslutsinstans Kommunfullmäktige
Dokumenttyp Program	Diarienummer KF 2019/52	Ersätter Gäller från och med 2019-05-27

- Vad som ska följas upp, exempelvis nyckeltal och mål.
- Vilka former för uppföljning som ska användas.
- Vem som ansvarar för att genomföra uppföljningen.
- Former för återkoppling av resultat till kommunstyrelsen.

Uppföljningen av verksamheten ska genomföras på ett ändamålsenligt sätt och resultaten av genomförd uppföljning dokumenteras och redovisas till kommunstyrelsen.

Uppföljningen av privata utförare verksamhet behöver anpassas till den verksamhet som bedrivs. Det innebär att kommunstyrelsen måste ta ställning till vilken/vilka typer av uppföljning som ska användas, liksom frekvens och omfattning. I de fall där uppföljning och tillsyn är reglerat i lag, styr detta vilka typer av uppföljning som är möjlig.

5 Allmänhetens insyn

Kommunstyrelsen ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en privat utförare. Informationen ska möjliggöra allmänhetens insyn i hur verksamheten utförs. Privata utförare ska lämna information när kommunen begär det. Utförarens skyldighet att lämna uppgifter begränsas till att omfatta uppgifter som inte strider mot lag eller anses utgöra företagshemligheter enligt lag.

Den information kommunen begär in från utförare ska ha en koppling till upphandlingen och avtalet samt den verksamhet som utförs. Information kan exempelvis begäras in om verksamhetens kvalitet, miljöarbete, personaltäthet, personalens utbildning, integration, jämställdhet, årsredovisning, avvikelser m.m.

Dokumentnamn Program med mål och riktlinjer för privata utförare	Antagen 2019-05-27	Beslutsinstans Kommunfullmäktige
Dokumenttyp Program	Diarienummer KF 2019/52	Ersätter Gäller från och med 2019-05-27